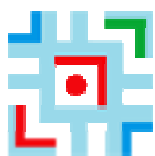

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції**

17-18 листопада 2022 року

Київ 2022

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

На сьогодні базові засади регулювання правового режиму використання земель в Україні полягають у розподілі їх за категоріями та встановленні особливого режиму використання для кожної з таких категорій.

Розподіл земель за цільовим призначенням і видами використання залежить від наявної повної, об'єктивної та достатньої інформації щодо них.

Тому для чіткого розподілу земель за цільовим призначенням і видами використання необхідно сформувати єдині методичні підходи та розробити методичні рекомендації класифікатора цільового використання землі (УКЦВЗ) щодо виконання відповідних робіт [1].

Поділ земель за цільовим призначенням належить до числа правових інструментів у питаннях забезпечення раціонального землекористування та охорони земель. У загальному розумінні, під цільовим призначенням земельної ділянки слід розуміти визначений законодавством правовий режим її експлуатації (використання), який забезпечує реалізацію права користування земельною ділянкою у такий спосіб, що відповідатиме суспільним інтересам та не завдаватиме шкоди навколишньому природному середовищу [2].

У праці Мартина А.Г. щодо сучасних проблем класифікації та встановлення цільового призначення земельних ділянок зазначено, що встановлення цільового призначення земельним ділянкам має здійснюватися на підставі їх спроможності задовольняти потреби суспільства. Встановлення дозволених та не дозволених способів експлуатації, які мінімізують негативний вплив на навколишнє середовище [3].

Потрібно погодитись, що цільове призначення не слід розглядати як «природну властивість» земель, адже його встановлення є, перш за все, вольовим актом держави, спрямованим на якомога повнішу реалізацію земельно-ресурсного потенціалу належної їй території.

Не зважаючи на те, що законодавство з одного боку декларує поділ земель на категорії як здійснений факт, ані зрозумілих критеріїв віднесення окремих земельних ділянок до певних категорій, ані чітких вимог, яке саме фактичне використання земель для певних видів цільового призначення є законним, а яке ні, законодавством не встановлено [6].

Аналізуючи склад та порядок визначення тих чи інших категорій земель стає очевидним, що виділення земель відповідних категорій є досить умовним і встановлюється за наявністю природних ресурсів, об'єктів історико-культурного чи спеціального призначення або необхідністю використання земель для таких потреб.

Деякі вітчизняні вчені [1, 4, 5] пропонують визначити правовий режим використання в межах кожної окремої земельної ділянки. У зв'язку з цим, пропонується при складанні документації із землеустрою, яка передбачається формуванням земельної ділянки, розробляти, так званий **«земельний регламент»**.

Підсумовуючи, правовий режим земель повинен визначатися таким чином:

– фіксування основних обмежень і приписів щодо використання найбільш важливих і типових земель (наприклад, основних об'єктів природно-заповідного фонду, історико-культурного призначення, оздоровчого призначення, типових об'єктів транспорту, тощо), що мають групуватися в категорії земель.

– встановлення конкретного режиму використання земельної ділянки повинно визначатись у землевпорядній документації щодо цієї конкретної ділянки. Цей режим має враховувати законодавчі та планувальні обмеження та приписи, або компенсувати їх відсутність. Слід поступово впровадити загальне правило, за яким будь-який серйозний вплив на земельну ділянку (наприклад, перенесення або зміни в ґрунтовому покриві, забудова, зміни в гідрологічному режимі та істотні зміни в рослинному покриві) повинен допускатися лише за наявності землевпорядної документації, що це дозволяють.

Продовження досліджень щодо розподілу земель за цільовим призначенням забезпечить найефективніше використання земель, прискорить проведення робіт із землеустрою, створить сприятливі умови для підвищення ефективності використання і охорони земель та інших природних ресурсів.

Тому розробка альтернативних методик щодо розподілу земель за цільовим призначенням та видами використання є надзвичайно актуальним питанням, вирішення якого забезпечить основу для ефективного використання земель.

Список використаних джерел

1. ООН проголосила 2021-2030 роки Десятиліттям відновлення екосистем /ResponsibleFuture: <https://responsiblefuture.com.ua/oon-progolosila-2021-2030-rokidesyatilittyam-vidnovlennya-ekosistem/>
2. Biodiversity Strategy for 2030. Bringing nature back into our lives. // Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions EU// European Commission, Brussels 20.5.2020 COM(2020) 380
3. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 року № 2697-VIII.
4. Розпорядження кабінету міністрів України від 20 жовтня 2021 р. № 1363-р «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-p#n17>
5. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV.
6. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 р. N 2457-XII.
7. Природно-заповідний фонд як основа збереження природи громади. Режим доступу: <https://uncg.org.ua/osnova-zberezhennia-pryrody-hromady/>
8. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03. 2021 р. № 111

«Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації».

9. Розширений п'ятирічний звіт про опустелювання та деградацію земель // Міністерство екології та природних ресурсів України. Київ, 2012 р.

Prospects for the development of the nature reserve fund of Ukraine in the context of land relations

Abstract. Today, the implementation of an effective environmental policy consists not only in solving environmental pollution problems, but also in preserving natural ecosystems that are undergoing total transformation and destruction. Ignoring the importance of preserving and reproducing natural landscapes leads to the impossibility of creating a viable environment.

Considering the relevance of the problem of land protection, today it is worth considering the land as a space for natural ecosystems that form a viable living environment and directly affect the quality of human life, therefore the conceptual basis of the development of nature reserves should be the state's innovative geopolitics - nature protection.

Бавровська Н.М.

к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування,
м. Київ, Україна*

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Земля виступаючи одним із важливих джерел наповнення місцевих бюджетів територіальних громад повинна задовольняти також і різні потреби та інтереси членів громад.

Систематичний, свідомий та цілеспрямований вплив держави і суспільства на земельні відносини та процес землекористування вважають управлінням земельними ресурсами [1].

На думку автора статті [2] «управління земельними ресурсами громади - комплекс дій активного суб'єкта, спрямованих на об'єкт, який повинен мати організований характер і бути скерованим на досягнення певної мети: раціонального землекористування, якісного проведення землевпорядних робіт та інвентаризації земель, залучення інвестицій і моніторингу сплати земельних податків, проведення грамотної екологічної політики у межах громади, при цьому об'єктом управління виступають безпосередньо земельні відносини, процеси формування земельних ділянок, землекористування, організація раціонального використання та забезпечення екологічного законодавства».

Важливими елементами управління земельними ресурсами в територіальних громадах повинні бути: проведення просторового планування, раціональний землеустрій та землевпорядкування, організація і ведення державного земельного кадастру, формування земельного обороту, проведення нормативної грошової оцінки землі, оцінка балансової та ринкової вартості земельних ділянок.